

Εθνική Φρουρά: 60 χρόνια ιστορίας ... 1964 – 2024 Αναδρομή

Συμπληρώθηκαν φέτος (2024) εξήντα χρόνια από την ίδρυση της Εθνικής Φρουράς. Με την αφορμή αυτή παραθέτουμε ένα κείμενο από το offsite.com.cy για την ιστορία της Εθνικής Φρουράς.

Περίοδος πριν την ίδρυση της ΕΦ

Προάγγελος της δημιουργίας της ΕΦ ήταν η ίδρυση του Κυπριακού Στρατού (ΚΣ), ο οποίος συγκροτήθηκε το 1960, όταν το νεοσύστατο Κυπριακό Κράτος δημιουργούσε τους πρώτους θεσμούς του. Το 1963, οι

διακοινοτικές ταραχές είχαν ως συνεπακόλουθο **την αποχώρηση των Τ/Κ από την διακυβέρνηση και τους θεσμούς, συμπεριλαμβανομένου του ΚΣ**, δημιουργία περικλειστων αμιγώς εθνοτικών περιοχών και τη χάραξη της Πράσινης Γραμμής.

Τα πιο πάνω γεγονότα σε συνδυασμό με τις συγκρούσεις στις αρχές του 1964 και την απειλή εισβολής της Τουρκίας, δημιούργησαν την αναγκαιότητα ανασύνταξης και **καλύτερης στελέχωσης των Ε/Κ ενόπλων ομάδων που υπήρχαν πέραν του ΚΣ.**

1η Δεκαετία 1964 - 1974

Στις 04 Ιουνίου 1964, το Υπουργικό Συμβούλιο (ΥΣ) με Διάταγμα αποφασίζει **την συγκρότηση της ΕΦ, δυνάμει του Άρθρου 3 του «περί της Εθνικής Φρουράς Νόμου του 1964»**, ο οποίος ψηφίστηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων 3 ημέρες νωρίτερα.

Πρώτος Αρχηγός της ΕΦ διορίστηκε ο εξ Ελλάδος Αντιστράτηγος Καραγιάννης Γεώργιος.

Ταυτόχρονα ιδρύεται η **Ανώτατη Στρατιωτική Διοίκηση Άμυνας Κύπρου (ΑΣΔΑΚ) της οποίας Αρχηγός ορίζεται ο Στρατηγός Γρίβας Γεώργιος**, η οποία σε περίπτωση στρατιωτικών επιχειρήσεων, τίθετο επικεφαλής όλων των στρατιωτικών δυνάμεων που βρίσκονταν στο νησί.

Ως έμβλημα της ΕΦ καθιερώθηκε ο Δικέφαλος Αετός σε κίτρινο φόντο, μετά θυρεού πολεμικής σημαίας και με την ένδειξη στο πάνω μέρος «ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ». Συμβολίζει δε την ορθόδοξη χριστιανική πίστη, την οικουμενικότητα του ελληνικού πνεύματος και την ελπίδα της αναστάσεως του γένους σε δύσκολους καιρούς. Μετέπειτα προστέθηκε το ρητό «Αμύνεσθαι Περί Πάτρης», από στίχο της Ιλιάδας του Ομήρου αντιπροσωπεύοντας το καθήκον για υπεράσπιση της πατρίδας.

Το ΥΣ αποφασίζει, την ίδια μέρα με την δημιουργία της ΕΦ, να κληθούν προς κατάταξη όλοι οι **στρατεύσιμοι των κλάσεων 1961, 1962 και 1963**. Στις 15 Ιουνίου 1964 πραγματοποιήθηκε η πρώτη υποχρεωτική στρατιωτική κατάταξη με την ανταπόκριση των στρατευσίμων να είναι ενθουσιώδης.

Την 1η Ιουλίου 1964 αποφασίζεται η συγκρότηση 2 Ανωτέρων Τακτικών Διοικήσεων, ενώ μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1964 συγκροτήθηκαν 13 Τάγματα Πεζικού, εκ των οποίων **το 201 Τάγμα Πεζικού να αποτελεί την πρώτη Μονάδα της ΕΦ** που συγκροτείται με έδρα το Στρατόπεδο του «ΚΑΡΑΟΛΟΥ» (μετέπειτα «ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ») στην Αμμόχωστο.

Επίσης συγκροτούνται οι πρώτες **2 Μοίρες Καταδρομών, οι 31 και 32 και οι πρώτες Μονάδες Πυροβολικού, οι 181 και 185 Μοίρες Πεδινού Πυροβολικού**.

Καθοριστική και καταλυτική στη στελέχωση και οργάνωση της ΕΦ ήταν η βοήθεια της Ελλάδας, τόσο σε προσωπικό, όσο σε οπλισμό και υλικοτεχνική υποδομή, όπως η αγορά των **περιπολικών πλοίων «ΦΑΕΘΩΝ» και «ΑΡΙΩΝ»**.

Επιπρόσθετα η Ελλάδα, **πέραν της Ελληνικής Δύναμης Κύπρου (ΕΛΔΥΚ)**, μετέφερε στην Κύπρο μια Μεραρχία η οποία αριθμούσε περίπου 8.500 άνδρες.

Τον Αύγουστο του 1964 η νεοσύστατη ΕΦ αντιμετώπισε, την πρώτη στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας, η οποία εκδηλώθηκε με αεροπορικές επιθέσεις στην περιοχή της Τηλλυρίας, ενώ το 1967 δυνάμεις της ΕΦ επενέβησαν στην κρίση που εκδηλώθηκε στην περιοχή Κοφίνου - Άγιος Θεόδωρος. Η έκρυθμη κατάσταση στο νησί την περίοδο που ακολούθησε είχε ως αποτέλεσμα **στις 15 Ιουλίου 1974 την εκδήλωση του πραξικοπήματος ενάντια στη νόμιμη κυβέρνηση** υποκινούμενο από το στρατιωτικό καθεστώς των Αθηνών, η οποία μεταξύ άλλων έλεγχε τμήματα και Μονάδες της ΕΦ.

Στις 04:45 της 20 Ιουλίου 1974, **η Τουρκία εισβάλλει στην Κύπρο με αφορμή την κατάλυση της συνταγματικής τάξης και την προστασία των Τ/Κ**. Κατά τις δύο φάσεις της τουρκικής εισβολής, η ΕΦ βρέθηκε για πρώτη φορά μπροστά στο υπέρτατο καθήκον, να υπερασπιστεί την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της ΚΔ. Μέσα σε συνθήκες διχασμού και αντιμέτωπη με τον μεγάλο όγκο δυνάμεων της Τουρκίας, προέβαλε σθεναρή αντίσταση και έδωσε σκληρές μάχες, προκαλώντας στον εισβολέα σημαντικές απώλειες, σε προσωπικό και σε υλικό.

2η Δεκαετία 1974 - 1984 - Οι πρώτοι απόφοιτοι Στρατιωτικών Σχολών

Ο κυπριακός λαός, γνωρίζοντας τις ανθρωποθυσίες της ΕΦ κατά τη διάρκεια της εισβολής, εναποθέτει της ελπίδες του στην μοναδική δύναμη που μπορεί

να αποτελέσει ασπίδα προστασίας σε μια πιθανή νέα εχθρική επιβουλή κατά του ελεύθερου τμήματος της Κύπρου.

Έτσι η **ΕΦ αναλαμβάνει συγκεκριμένη αποστολή, να διασφαλίσει τα κυριαρχικά δικαιώματα της ΚΔ**, υπηρετώντας τον κυπριακό λαό, ώστε ανεπηρέαστος να προσηλωθεί στην άνοδο και ευημερία του τόπου μετά το κτύπημα της εισβολής.

Την δεκαετία αυτή η ΕΦ επικεντρώνεται στην προσαρμογή στα νέα δεδομένα **ανασυντάσσοντας τις δυνάμεις της στις ελεύθερες περιοχές**, δημιουργώντας νέες Μονάδες και υποδομές και αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους στοχεύει στην υιοθέτηση βέλτιστων τομών για την εν γένει συγκρότησή της.

Το 1979, στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού και ουσιαστικής ακαδημαϊκής **και στρατιωτικής εκπαίδευσης των Αξιωματικών της ΕΦ, αποφοιτούν από την Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων οι πρώτοι Ε/Κ Αξιωματικοί**, και ακολουθούν τα επόμενα χρόνια οι Αξιωματικοί του Ναυτικού και της Αεροπορίας στις αντίστοιχες Παραγωγικές Σχολές της Ελλάδος.

3η Δεκαετία 1984 - 1994 - Εξοπλισμοί και οι πρώτες γυναίκες

Χαρακτηριστικό της δεκαετίας αυτής είναι η υλοποίηση ενός μεγαλόπνοου **εξοπλιστικού προγράμματος** το οποίο επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην φιλοσοφία οργάνωσης και λειτουργίας της ΕΦ.

Συγκεκριμένα **ο Στρατός Ξηράς αποκτά για πρώτη φορά το 1987 Τεθωρακισμένα Οχήματα Μεταφοράς Προσωπικού «ΛΕΩΝΙΔΑΣ»** για το Πεζικό, Άρματα Μάχης AMX-30 για τις Μονάδες των Τεθωρακισμένων και το 1989 **τα πρώτα Αυτοκινούμενα Πυροβόλα 155 χιλ. F-3 για το όπλο του Πυροβολικού.**

Παράλληλα από το 1991 νέα αυτόματα τυφέκια τύπου G3 αντικαθιστούν σταδιακά τα ημιαυτόματα M1.

Η Διοίκηση Αεροπορίας αποκτά το 1987 το πρώτο σύστημα **Αντιαεροπορικής Άμυνας «ΟΘΕΛΜΟΣ»** και παραλαμβάνει τα πρώτα πολεμικά ελικόπτερα «GAZELLE». Η Διοίκηση Ναυτικού αποκτά το 1990 το **πρώτο σύστημα Παράκτιας Άμυνας «EXOCET».**

Το 1990 προσλαμβάνεται η πρώτη σειρά **Εθελοντριών Υπαξιωματικών** σηματοδοτώντας την είσοδο των πρώτων γυναικών στην ΕΦ, ενώ **το 1991 αποφοιτούν από την Σχολή Μόνιμων Υπαξιωματικών οι πρώτοι Ε/Κ.**

Στο πλαίσιο της συνεργασίας **σε στρατιωτικό επίπεδο μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου, το 1993 εξαγγέλλεται το «Ενιαίο Αμυντικό Δόγμα»** το οποίο μεταξύ άλλων προέβλεπε συγκρότηση «Μικτών Επιτελικών Ομάδων», οι οποίες δραστηριοποιούνται από το 1994 μέχρι σήμερα, συνεκπαίδευση

προσωπικού, δοκιμές σχεδίων και διαδικασιών, εκτέλεση **κοινών ασκήσεων και αξιοποίηση νέων επιχειρησιακών δυνατοτήτων μεταξύ των δυο κρατών.**

4η Δεκαετία 1994 - 2004 - Ο ημιεπαγγελματισμός και ο θάνατος Φλωράκη

Το 1995, σε συνέχεια της προσπάθειας αύξησης του εξειδικευμένου μόνιμου προσωπικού, υλοποιείται η **πρώτη πρόσληψη αριθμού Εθελοντών Πενταετούς Υποχρέωσης (ΕΠΥ)**, μετατρέποντας σταδιακά την ΕΦ σε ημιεπαγγελματικό σχήμα.

Με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυσή και τήρηση παράλληλου ρυθμού με τις τεχνολογικές εξελίξεις, η ΕΦ παραλαμβάνει **οπλικά συστήματα μεγάλης ισχύος που διαφοροποιούν τα δεδομένα στο νησί.**

Συγκεκριμένα το 1996 παραλαμβάνονται τα πρώτα **άρματα μάχης τρίτης γενιάς T-80**, το 1999 τα πρώτα αντιαεροπορικά συστήματα κατευθυνόμενων βλημάτων TOR-M1, το 2000 τα πρώτα αυτοκινούμενα πυροβόλα 155 χιλ. «ZUZANA» και το 2001 τα **επιθετικά ελικόπτερα Mi-35.**

Η δεκαετία αυτή δυστυχώς σημαδεύεται με τον θάνατο του Αρχηγού της ΕΦ, **Αντιστράτηγου Φλωράκη Ευάγγελου το 2002**, όταν το στρατιωτικό ελικόπτερο στο οποίο επέβαινε, στο πλαίσιο νυχτερινής άσκησης της ΕΦ, συντρίβεται.

5η Δεκαετία 2004 - 2014 - Μαύρη κηλίδα η τραγωδία στο Μαρί

Μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) **το 2004 δημιουργείται μια νέα δυναμική στα στρατιωτικά δρώμενα της Κύπρου**. Η συμμετοχή της ΕΦ στα όργανα λήψεως αποφάσεων υλοποιείται με Αξιωματικούς στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της ΕΕ, στο Στρατιωτικό Επιτελείο της ΕΕ, στην Στρατιωτική Επιτροπή της ΕΕ καθώς και στην Μόνιμη Αντιπροσωπεία του Οργανισμού για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη.

Επίσης συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της Κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής Άμυνας και Ασφάλειας, στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας, όπως και στη Δύναμη Ταχείας Αντίδρασης της ΕΕ.

Το 2006, η κρίση στον Λίβανο ανέδειξε την ικανότητα της ΕΦ να ανταποκρίνεται σε σύγχρονες προκλήσεις και αποστολές, όπως αυτές της εκκένωσης αμάχου πληθυσμού και της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας. Παράλληλα η ΕΦ από το 2007 συμμετέχει για πρώτη φορά στην Ειρηνευτική Επιχείρηση «UNIFIL» του ΟΗΕ στον Λίβανο.

Ακολουθεί το 2008 η συμμετοχή στην στρατιωτική θαλάσσια Επιχείρηση «ΑΤΑΛΑΝΤΑ» στις ακτές της Σομαλίας και το 2014 στην Επιχείρηση της ΕΕ «EUTM MALI» στο Μάλι.

Την περίοδο αυτή λαμβάνει χώρα μια ακόμη αλλαγή στην ΕΦ η οποία αφορά την πρώτη σημαντική αναδιοργάνωση της δύναμης. Η νέα δομή, περιλαμβάνει Διευθύνσεις, αντί των μέχρι πρότινος Επιτελικών Γραφείων, με αντίστοιχη ανακατανομή αρμοδιοτήτων και επάνδρωση τους με στελέχη και από τους τρεις Κλάδους.

Η τραγωδία της 11ης Ιουλίου

Βαθιά πληγή στην ΕΦ αφήνει η τραγωδία της 11ης Ιουλίου 2011, όταν σημειώνεται έκρηξη στα εμπορευματοκιβώτια που φυλάσσονταν στη Ναυτική Βάση «ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΦΛΩΡΑΚΗΣ», κατά την οποία 13 μέλη της ΕΦ και της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας έχασαν τη ζωή τους.

6η Δεκαετία 2014 - Σήμερα - Η περίοδος των ΣΥΟΠ - Μείωση θητείας

Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα, που χαρακτηρίζουν την δεκαετία αυτή, αποτελεί **η μείωση της στρατιωτικής θητείας των κληρωτών οπλιτών σε 14 από 26 μήνες το 2017**. Η μείωση έγινε σε συνδυασμό με την πρόσληψη **3000 Συμβασιούχων Οπλιτών (ΣΥΟΠ) ήδη από το 2016** οδηγώντας στην μετάπτωση της ΕΦ σε ημι-επαγγελματικό στρατό.

Από το 2016 ξεκίνησε ένα ριζικό Πρόγραμμα Αναδιοργάνωσης στη Δομή Δυνάμεων της ΕΦ, η οποία περιελάμβανε δημιουργία νέων Σχηματισμών, Διοικήσεων και Κλάδων, οδηγώντας σταδιακά την ΕΦ στην σημερινή της διακλαδική μορφή.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε το **2019 η μετεγκατάσταση του Στρατηγείου του ΓΕΕΦ σε νέες κτιριακές εγκαταστάσεις, όπου συστεγάζεται με το Υπουργείο Άμυνας**.

Το 2016 επίσης ξεκίνησε 15ετής σχεδιασμός αμυντικής θωράκισης με χαρακτηριστικά παραδείγματα η απόκτηση το 2019 σύγχρονων αυτοκινούμενων πυροβόλων **«NORA ALEXANDER TGS» 155 χιλ.** και η **προμήθεια το 2022 σύγχρονου εξοπλισμού ατομικής προστασίας**.

Τα χρόνια που ακολουθούν η ΕΦ, λαμβάνει μέρος ενεργά στις πλείστες Επιχειρήσεις της ΕΕ, όπως το 2020 στην Ναυτική Επιχείρηση «EUNAVFOR MED IRINI» στην Λιβύη, το 2022 στην Επιχείρηση «EUMAM UKRAINE» στην Ουκρανία και φέτος στη Ναυτική Επιχείρηση «EUNAVFOR ASPIDES» στην Ερυθρά Θάλασσα.

Η ΚΔ, επενδύοντας στο φάσμα των Διμερών Σχέσεων, έχει **συνομολογήσει Διεθνείς Συμφωνίες Διμερούς και Πολυμερούς Αμυντικής Συνεργασίας**, σε πρακτικά επιχειρησιακά αντικείμενα που εξυπηρετούν άμεσα την άμυνα και την επιχειρησιακή Αποστολή της ΕΦ, ενώ **αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 2023 η ΚΔ έγινε το 100ο μέλος στο «State Partnership Program – SPP» των ΗΠΑ.**

Το 2023, κατά την κρίση στην περιοχή της Γάζας η ΕΦ ανταποκρίθηκε σε αποστολές εκκένωσης αμάχου πληθυσμού και παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, σε συνεργασία με ΕΔ άλλων κρατών.

Πέρα από το καθαρά στρατιωτικό της έργο, **η ΕΦ συμμετέχει ενεργά και σε άλλες δραστηριότητες, επιτελώντας κοινωνικό έργο** μέσω της συμμετοχής σε εθελοντικές εκστρατείες, αιμοδοσίες, δένδροφυτεύσεις, διαδικασίες αποστολών ανθρωπιστικής βοήθειας, συνδρομή στην καταπολέμηση πυρκαγιών και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.

Παράλληλα τα τελευταία χρόνια, ΥΠΑΜ και ΕΦ, συμβάλλουν με δράσεις και ενέργειες **για μετάβαση στην πράσινη ανάπτυξη**, όπως η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, η σωστή διαχείριση αποβλήτων, η εξοικονόμηση ενέργειας και η μείωση παραγόντων ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Γιώργος Μιχαηλίδης, από offsite.com.cy